

Händelseförloppet i Rickard III

AKT I Inbördeskrig mellan släkterna York och Lancaster i England är slut. Edward IV är kung. Hans bror Rickard av Gloucester vill ta makten.

Scen 1: London. En gata

Rickard säger att hans puckelrygg gör honom omöjlig som romantisk hjälte. I stället har han bestämt sig för att bli skurk. Han hycklar medkänsla med sin bror Clarence som förs till Towern.

Den nyss frigivne lord Hastings berättar att kung Edward IV är allvarligt sjuk. När Hastings gått förklarar Rickard att han tänker låta döda Clarence, som är ett hinder i hans egen strävan att bli kung.

Scen 2: London. En annan gata

Kung Henry VI, mördad av Rickard, följs till gravens av svärdottern Lady Anne. Hon förbannar mördaren. Rickard kommer. Anne anklagar honom för att också ha mördat hennes make.

Rickard friar till Anne och säger att han dödat för att hon skulle få en bättre man. Anne spottar på Rickard som ber att hon ska ta hans liv. Hon vägrar. Han ger henne en ring. Hon gläds åt att han ångrar sig.

Scen 3: London. Ett rum i slottet

Rickard anklagar drottning Elisabeth med släkt för att vända kungen mot Clarence. Drottning Margaret förbannar alla. Rickard träffar två mördare som ska döda Clarence.

Scen 4: Towern

I sin cell berättar Clarence en mardröm, hans bror Rickard dränker honom. Mördarna får tillträde genom en fullmakt från Rickard. Clarence ber för sitt liv men dödas.

AKT II

Scen 1: Ett rum i slottet

Kung Edward IV försöker lösa tvisterna vid hovet. Rickard meddelar att Clarence avrättats. Edward blir upprörd, då Clarence dömt på hans första order och en kontraorder inte nått fram.

Scen 2: Ett rum i slottet

Edwards, Rickards och Clarence mor hertiginnan av York, förnekar för Clarence barn att denne är död, men en av dem påstår att hans farbror Rickard sagt att Clarence dömt på kungens order.

Drottning Elisabeth berättar att kung Edward IV dömt. Man vill nu se prinsen av Wales, kungens son, som kung. När alla gått talar Rickard och Buckingham om att göra Rickard till Englands näste kung.

Scen 3: En gata

Tre män på gatan talar om kungens död och vill inte regeras av ett barn (prinsen av Wales). De fruktar Rickard av Gloucester som de anser farlig ("full of danger")

Scen 4: Ett rum i slottet

Elisabeth, hertiginnan av York och prinsen av Wales yngre bror talar om prinsens ankomst. Lord Rivers och flera i familjen har fångslats av Rickard. Drottningen vill fly från London med sin yngste son.

Rickard III. Från John Speeds Theatre of the Empire Great Britaine, 1611-12

AKT III

Scen 1: London. En gata

Prinsen av Wales anländer till London och möts av Rickard som meddelar prinsen att han och hans yngre bror fram till kröningen ska bo på Towern.

Rickard konspirerar med Buckingham. Catesby har sänts att uttröna om Hastings stöder Rickard som kung. Om inte ska han avrättas. Rickard lovar Buckingham ett grevskap när han själv blivit kung.

Scen 2: Utanför Hastings hus

Genom bud råder Lord Stanley Lord Hastings att fly. Hastings vägrar ta Rickards parti i hans önskan att bli kung utan ger sitt stöd till prinsen av Wales.

Scen 3: Pomfret. Utanför slottet

Flera av Rickards motståndare (Rivers, Grey och Vaughn) på väg till avrättningsplatsen. De förbannar Rickard och bereder sig på att dö.

Scen 4: Ett rum i Towern

Sammanträde om kröningen. Rickard kommer innan beslut är taget. Han visar sin vissnade arm och påstår sig vara förhäxad av änkedrottning Elisabeth.

Hastings försvarar drottningens ära, Rickard kallar honom förrädare och befäller att han ska halshuggas. Hastings förutspår Rickards undergång.

Scen 5: Inom Townerns murar

Rickard och Buckingham meddelar Londons borgmästare att Hastings är förrädare och därför avrättats utan rättslig prövning. Borgmästaren tror dem och ska rapportera att det gått rätt till.

Rickard talar med Buckingham om den döde kung Edwards två söner. Buckingham beordras ifrågasätta om de är av äkta börd och ombeds särskilt framhålla Edwards vilda lusta.

Scen 6: En gata i London

En skrivare läser upp en anklagelse mot Hastings för medborgare i London. Han säger att (den redan avrättade) Hastings är en förrädare som förtjänar att dö.

Scen 7: Vid Baynard slott

När Buckingham misslyckats med att vinna stöd för Rickard hos borgarna i staden, spelar han upp en scen där Rickard låtsas ovillig att bli kung.

Buckingham framställer Rickard som ett dygdig och kung Edward som liderlig, kungens söner som oäkta. Han förordar Rickard som kung. Rickard låter sig "övertalas".

AKT IV

Scen 1: Utanföretorn

Änkedrottning Elisabeth och hertiginnan av York, farmor och mor till prinsarna, träffar Lady Anne vid Tower. De ska besöka prinsarna men får besked om att Rickard inte tillåter detta.

Stanley meddelar att Rickard nu är kung Rickard III. Han bistår änkedrottningen och hertiginnan i deras planer. Lady Anne inser att Rickard är en skurk men måste krönas som drottning.

Scen 2: Ett rum i slottet

Rickard vill röja prinsarna ur vägen och säger så till Buckingham, som vill tänka på saken. Rickard börjar misstro Buckingham och ber i stället Tyrrel, en misnöjd adelsman, att döda dem.

Rickard låter sprida ut att Anne är sjuk, för att kunna röja henne ur vägen och gifta sig med Edward IV:s och Elisabeths dotter och så stärka sitt valde. Buckingham kräver sitt grevskap men nekas.

Scen 3: Ett rum i slottet

Tyrrel beskriver "det blodiga och grymma dådet", och hur han "gick att ge den grymme kungen budet". Ratcliffe säger att Buckingham startat krig. Rickard är mer bekymrad över Richmond.

Scen 4: Utanföret

Drottning Margaret, änkedrottning Elisabeth och hertiginnan av York talar om alla mord. När Rickard kommer förbannar hertiginnan sin son och säger att han kommer att få ett blodigt slut.

Rickard ber änkedrottning Elisabeth om dotterns hand. Hon anklagar honom men spelar med: "Skriv till mig mycket snart, så får ni veta hur hon ställer sig."

Bud om att Richmond är till sjöss med invasionsstyrka som styr mot England. Rickard ber Stanley samla folk men misstror hans lojalitet, så han får lämna kvar sin son som gisslan.

Budbärare kommer med bud om trupper mot Rickard på olika ställen. Catesby meddelar att Buckingham är tillfångatagen och att Richmond "har landat med en mäktig här i Milford".

Scen 5: Stanleys hus

Stanley talar med en av Richmonds män. Han ger honom ett brev med hälsning till Richmond att han står på Rickards sida enbart för att denne håller hans son som gisslan.

AKT V

Scen 1: Salisbury. En öppen plats

På väg till sin avrättning ber den tillfångatagne Buckingham om ett samtal med Rickard men nekas. Han ångrar allt ont han gjort och sitt hela samvete med Rickard.

Scen 2: Ett läger nära Tamworth

Richmond får Stanleys brev och manar sina trupper till strid mot "den blodiga, gemena rövargalten".

Scen 3: Bosworths fält

Rickard och hans trupper slår tätläger på ena sidan av fältet, Richmond och hans män på den andra. Lord Stanley går till Richmonds tält och lovar att försöka sabotera Rickards planer.

Vålnader av Rickards offer besöker honom och Richmond i sömnen. De förbannar Rickard och välsignar Richmond. Rickard vaknar rädd och skuldmedveten, Richmond vaknar segerviss.

Richmond talar till soldaterna om den goda saken, Rickard om fienden som drägg. Det meddelas att Stanley inte vill gå i strid. Rickard beordrar avrättning av hans son men verkställandet uppskjuts.

Scen 4: Bosworths fält

Rickard kämpar som besatt på slagfältet. Eftersom hans häst har dödats letar han efter Richmond till fots. Det är nu han utbrister: "En häst! En häst! Mitt rike för en häst!"

Scen 5: Bosworths fält

Richmond dödar Rickard. Kungakronan erbjuds Richmond. Stanley meddelar att hans son är oskadd. Genom gifte mellan Richmond och Elisabeths dotter ska släkterna York och Lancaster förenas.

Text: Roland Heiel

Vem är vem i Rickard III?

Richard – hertig av Gloucester, kung Edward IV:s bror, sedermera kung Rickard III.

George, hertig av Clarence. I pjäsen kallad Clarence. Kung Edward IV:s och Rickards bror.

Lord Hastings – bundsförvant till Rickard

Lady Anne – änka efter förre kronprinsen, som var son till förre kungen Henry VI. Gifter sig med Rickard.

Drottning Elisabeth – (kallas också Lady Grey) kung Edward IV:s fru och mor till de två unga prinsarna och deras äldre syster, den unga Elisabeth. Hon tillhör familjen Woodville.

Lord River, Grey och markisen av Dorset - släkt med drottning Elisabeth och hennes allierade vid hovet. De tillhör familjerna Woodville och Gray. Rivers är Elisabeths bror, medan Grey och Dorset är hennes söner från hennes första äktenskap.

Hertigen av Buckingham – Rickards bundsförvant och högra hand.

Lord Stanley – styvfar till Richmond. Han låtsas vänskaplig mot Rickard, som inte litar på honom och håller hans son som gisslan för att vara säker på att han kommer att strida på Rickards sida.

Drottning Margaret – änka efter den döde kung Henry VI och mor till den dödade förre kronprinsen.

Sir William Catesby – trogen Rickard till slutet.

Kung Edward IV - Richards och Clarences äldste bror. Englands kung i början av pjäsen.

Sir Richard Ratcliffe – en av Rickards rådgivare.

Hertiginnan av York – mor till Rickard, Clarence och kung Edward IV, och är Elisabeths och Annes svärmor.

"De två prinsarna" – Prins Edward av Wales (son till Edward IV) och hans lillebror den unge hertigen av York. (Trots att Prins Edward aldrig blev kronat brukar han i engelska regentlängder benämnas Edward V)

Kardinal Bouchier – ärkebiskop av Canterbury.

Sir Thomas Vaughan – vän till Elizabeth.

Hertigen av Norfolk – en trogen supporter till Rickard. Han strider vid Bosworth.

Earlen av Surrey, hans son, strider vid Bosworth.

Lord Lovell – tillsammans med Ratcliffe fängslar han Hastings och visar upp det avhugna huvudet.

Sir James Tyrrel – mördar på Rickards uppdrag.

Sir Chrisoffer Urswick – en präst. Stanley skickar honom med bud till Richmond om att sonen fängslats.

Henry Tudor, earl av Richmond, i pjäsen kallad Richmond. Efter pjäsen blir han kung Henry VII.

Earl av Oxford – på Richmonds sida vid Bosworth.

Sir James Blunt – kaptan hos Richmond

Sir Walter Herbert – i Richmonds armé vid Bosworth. Omnämns i pjäsen som "en berömd soldat".

Earl av Surrey – slåss för Rickard vid Bosworth

Sir William Brandon – Richmonds standardbärare

Sir Robert Brakenbury – löjtnant på Tower

Clarence son och dotter

Barnstjärnan Ellen Bateman som Rickard III. Lyceum Theatre, London, 1877.

Kate Bateman som Richmond. Syster till Ellen Bateman. Lyceum Theatre, London 1877.